

Dette værk er downloadet fra Slægtsforskernes Bibliotek

Slægtsforskernes Bibliotek drives af foreningen Danske Slægtsforskere. Det er et privat special-bibliotek med værker, der er en del af vores fælles kulturarv omfattende slægts-, lokal- og personalhistorie.

Støt Slægtsforskernes Bibliotek – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug. Videre publicering og distribution uden for husstanden er ulovlig.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Ingrid Jespersens Skole. — Henrik Madsens Skole.

Brændpunktet

Redaktør : V. Thorsen.

Nr. 15

15. Oktober 1915.

4. Aarg.

Skoleelever og Skoleforhold i gamle Dage.

Vil man have en anskuelig Fremstilling af den store Forskel mellem Fortidens og Nutidens Skoleliv, er intet bedre i Stand til at yde en saadan end de Skildringer af Skolelivet i Slutningen af 18. Aarh. og Begyndelsen af det 19. Aarh., der paa Grundlag af Samtidiges Beretninger er givet i Skoleprogrammer og andre Skrifter. Saaledes som dette Liv fremtræder i Skildringerne, frembyder det saa mange Mærkværdigheder, der staar Nutidens Skolevæsen saa fjærnt, at man næsten fristes til at tro paa Overdrivelser, skønt Paa-lideligheden maa anses for at være hævet over enhver Tvivl.

I de lærde Skoler var Undervisningen, lige indtil det 19. Aarh., fri for Alle. Midlerne dertil udrededes dels af Staten, dels gennem Indtægterne af Klostergodserne fra den katolske Tid, og endelig ved Tilskud fra private Velgørere. Men Disciplene fik ikke alene fri Undervisning, der var ogsaa en Tid de fik baade Mad og Klæder. Til dette rakte Skolens Midler ikke fuldtud, og Velgørenheden maatte som oftest træde hjælpende til, for at Børnene kunde blive forsørgede blot nogenlunde.

Tiggeri var tilladt, navnlig Disciplene i de nederste Klasser. De gik omkring i Byen hver Dag

Erslev & Hasselbalch

Købmagergade 26
Tlf. 4077—4078

International Boghandel

Købmagergade 26
Tlf. 4077—4078

Største Lager af danske og udenlandske Bøger

SCOUT LITTERATUR

ved Middagstid med en Bøsse og en Kurv og bad syngende om Almisse. Endvidere sang de i Kirkerne og fungerede som Ligbærere. Herfor betaltes de efter en fastsat Takst, men Indtægten blev delt mellem dem, Rektor og Hørerne endda saaledes, at de sidstnævnte fik Broderparten. De Penge, der indkom paa denne Maade, blev for de fattigeres Vedkommen, som før nævnt, brugt til rigeligere Mad og til Klædningsstykker.

Udenfor Skolen — siger Prof. Henrichsen i et Skoleprogram — havde Drengen knapt et Hjem, selv naar der betaltes for ham, end sige, naar han af Barmhjerlighed var i en simpel Borgers Hus; i hvert Tilfælde var det et uhyggeligt Hjem, hvor ingen tog sig af ham og hvor han var henvist til sit lille Kammer, hvor der ikke var Varme om Vinteren. Han var Tyendets Tjener og sin Værts

Opvarter ved Bordet; men han var endnu fleres Tjener; han var sine Kammeraters Tjener, thi Disciplen i Smaaalektierne (de lavere Klasser) var Mesterlektiens (den øverste Klasses) Opvarter og Rendreng; han var sin Klassehørers Oppasser, maatte paa Omgang bærste hans Klæder og Støvler, hente Vand, gøre Ild i hans Kakkelovn, løbe Byærinder o. s. v. Hans Klædning bestod til daglig Brug af Vadmelstøj og Træsko og var ofte utilstrækkelig nok til at modstaa Kulde og Slud.

Tidlig om Morgenen, i Almindelighed mellem 5 og 6, maatte Drengen skynde sig i Skole, ofte uden at have faaet nogen Morgenmad. Frokosten, hvis han havde nogen, spistes Kl. 10, men paa Middagsmaden maatte han vente indtil hans Husbond med Familie havde spist. Ofte blev han kun halvmæt af Levningerne.

Saaledes var i Reglen de fatti-

Udstyr
for Spejdere.
Bøgelund-
Raadhusplads 2.

Skarpe
Lommeknive.
Jensen,
Helmershush.

gere Disciples Kaar i de lærde Skolers lavere Klasser. En Del bedre stillede var Disciplene i de højere Klasser, naar de havde faaet Del i Legaterne. De havde da undertiden ligesaa meget eller mere end Hørerne. Disse Vilkaar bevirkede imidlertid, at de ikke vilde bort fra Skolen, men blev der flere Aar efter, at de var modne til Universitetet, eller var erklærede for udygtige til nogensinde at blive Studenter. De fik da enten Plads som Lærere for nederste Klasse eller fungerede i andre Bestillinger i Byen, medens de vedblev at nyde godt af Legaterne. Herfor blev der dog sat en Stopper i 1775.

Vi skal maaske i en senere Artikel komme nærmere ind paa selve Undervisningen, hvis man virkelig kan benævne den med dette Navn.

Syng!

Der er en vis Slags Mennesker, som „partout“ vil reformere; dem hører jeg nu ikke til, jeg vil blot have Lov til at komme med et Par ret uskyldige Bemærkninger:

Der er 2 Ting ved Morgensangen, som efter min Mening bør paatales. Før det første: Hvorfor er der saa faa, der virkelig synger med? Føler d'Hrr. i 4. Mellem og Gymnasiet sig for store til at synge med, eller de har maaske alle „Overgangsstemmer“? Og de er da vel aldrig saa naive at paastaa, at de ikke kan høre Akkompagnementet? Umuligt!

Før det andet: Jeg vil blot sige til de Herrer, der trods alt ikke agter at synge med: Lad i det mindste være med at sludre, mens vi synger; det er ikke videre taktfuldt!

Som det sidste vil jeg rette mig til Hr. Madsen: Hvor kan det egentlig være, at vi kun synger Morgensang den ene Gang om Ugen? Vilde det ikke være det naturligste, enten: helt ingen Morgensang at synge eller: at syn-

ge Morgensang hver Dag. I sidste Tilfælde kunde man maaske for de 2 øverste Klassers Vedkommen-

de spare den ugentlige Sangtime.
Chanteur.

Ungdom og Nationalitet.

Vi har modtaget følgende med Anmodning om Optagelse:

Uden en eneste alvorlig Tanke lever Ungdommen, og navnlig Skoleungdommen, et Liv i Tomhed uden ædle Interesser; dens højeste Maal er Fjas og Pjank. — Døgnet henleves til Tonerne af de sidste populære Melodier. — Vi Danske egner os altfor meget til at være neutrale, selv naar der ikke er Krig, lade og pjattede, som det jo er vor Nationalkarakter.

De faa nationalt vaagne Mennesker vi har herhjemme, kaldes af Mangel paa Forstaaelse for Fanatikere af visse Kredse. „Hvad kan det nytte,“ spørger disse, jo vist kan det nytte, har Individualiteten ikke Lov til at gøre sig gældende?

Har den enkelte ikke Ret til at nære Sympatier i den ene el-

ler den anden Retning, fordi „der er Krig i Europa“? —

En sund national Folkestemning kan absolut ikke være neutralitetskrænkende. I denne Tid, hvor Ungdommen tit nok har faaet at vide, at det er dem, der skal bære Danmark frem, forstaaer jeg ikke, hvorfor de Unge ikke slutter sig til de nationale Foreninger, som vi jo ikke har Mangel paa, og naar Foreningen „Skamlingsstøtten“, derfor om kort Tid indbyder til et stort nationalt Møde, haaber jeg, at en stor Del af de Unge herfra Skolen giver Møde, thi dør bliver der Lejlighed til at faa aabnet Øjnene.

„Danmarks Fremtid, Danmarks Ære“

„Det jert Dagværk nu skal være“.

Bernhard Damm.

Sprogets Metaforer.

(Af Frede Bøgh-Nielsen.)

IV.

Ord i overført Betydning vil man finde i alle Sprog, undertiden kan der opstaa ret mærkelige Uoverensstemmelser.

Det er kun i Skandinavien og Tyskland, at Geværet har en Hane. I Frankrig er det en Hund og i Spanien en lille Kat (el. gatlille). I Danmark plejer Bordene at have Ben, i Holland har de Poter (tafelpooten). Hos os er Regningerne pebrede, i Frankrig er de saltede.

Vi bærer vore Aar paa Bagen, Italienerne deres paa Ryggen (sulle spalle); vi gaar med Livet i Hænderne, Jyderne bær det i Ærmet. Danskerne faar Ubehageligheder paa Halsen; Franskmændene faar dem paa Armen, Ryggen eller Benene.

Naar vi tørster efter Guld, hungerr Romerne efter det (Oh! auri, auri, sacra fames). Hvis der er nogen blandt os, der ikke kan tælle til ti, kommer Spanierne ikke længere end til fem (ne sabe cuantos son cinco); hvis vi lader fem være lige, lader Normændene syv

være lige. Danskerne taler deres Modersmaal, Romerne deres Fadersmaal.

Siger vi: „det var et andet Par Bukser“, for: „det var en anden Sag“, taler Englænderne om Sko (that's another pair of shos) og Franskmændene om Ærmer.

I Danmark gør man en Myg til en Elefant, i Spanien bliver en Loppe til en Kamel (hacer de una pulga un camelo). Hjemme hos os regner det Skomagerdrengene ned, i Tyskland er det Bondedrengene eller Skræddersvende (es regnet Bauerjungen, Schneidergesellen), og i de franske Kantoner i Svejs er det Kedelflikkere (il va pleuvoir des magnins).

Paladsteatret

opfører for Tiden en spændende Film „Kvindejægerens Overmand“, i hvilken Hovedfiguren er den fra „Cabiria“ velkendte Kæmpe Maciste. Ogsaa her faar han Lejlighed til at udfolde

sine herkuliske Kræfter — nemlig overfor den skurkagtige Hertug og hans Medhjælpere, og da han saa at sige er paa Lærredet under hele Filmen, faar man rig Lejlighed til at godte sig over de vældige Knubs, han lader regne over Slynglerne.

Det mystiske Mord

(Forts.)

— — — Han kimede paa Klokken, saa Fangevogteren kom farenende, han troede Fangen var blevet syg. Mr. Burn fik Ekstraforplejning, og Vagten var altid høflig mod ham, han fik jo en god Slump Penge for at passe Mr. Burn, saa han ønskede blot, at Forhørene trak ud saa længe som muligt, og der var heller ingen Grund til at tro andet, Politiet var jo saa sikker paa, at de havde faaet fat paa den rigtige, at de virkelig ingen Grund havde til

at skynde sig, saa for saa vidt gik alting godt.

Mr. Burn bad om sin Mad og om, at Fangevogteren vilde sende Bud efter hans Sagfører, den gamle Mr. With.

(Fortsættes).

Af Mangel paa Materiale ser vi os snart nødt til at afskaffe Rubrikken „Fødselsdage“.

*

Har De hørt, at Kristiansborg Slot snart skal være færdigt.

*

Og at Arbejderne er blevet enige om at drikke 1 Pilsner til hver Mursten, der bliver lagt.

*

De skulde hellere, for at spare, bygge Taarnet af Propper.

*

De skal ikke være ked af, at „Brændpunktet“ denne Gang kun kommer 14 Dage forsent.

Billige Damp- & Karbade

25 & 35 Øre

BAD

København *o o o*
Stu di e s t r æ d e 61

Største
Udvalg i
Fotografi-
aparater
fra Kr. 3.50

Nyheder i Plader og Papirer.
Kamerer gratis til Afbenyttelse.
Nordisk Foto Kompagni A/S
Købmagergade 5 - Tlf. 11805. - København K.

C. P. Lauritzen & Co.

Vesterbrogade 30

1. Kl. Herreekvipering og Skræderi

— Moderate Priser —

Alle bør fotograferes. Frederiksberggade 34, 2.
Fotografier fra Kr. 2,00 pr. Dusin ogsaa efter indsendte Fotografier. Grupper
og store Billeder meget billigt! — Aabent Søndag og Hverdag fra 9—7.
Emil Clausen.

Husk Skolens Boghandel.

H. A. Sølling:

H. C. Ørstedesvej 42.

(Hj. af Forchammersvej.)

Telf. 2 3 4 0.

Stort Lager af Skolebøger og Skole-
rekvisitter til Henrik Madsens Skole.

POUL HOLM,

Silkegade 11.

Fodbold- og Tennisdragter. - - -

Tennissko og Fodboldstøvler. - -

Reglementerede Gymnastikdragter,
og Gymnastiksko.

Leverandør til Henrik Madsens Skole

POUL HOLM,

Silkegade 11.

Redaktion : V. Thorsen, Bülowsvej 38 C. København V.

Aage Hansens Bogtrykkeri, Nørregade 45.